

Förutsättningar inför budget 2020 med flerårsplan 2021–2022

Dnr 11–2019

Fastställd i direktionen 2019-02-05 § 6

Jämtlands
Gymnasieförbund

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
1 Sammanfattning.....	3
2 Nuläge.....	4
2.1 Elevantal.....	4
2.1.1 Antagningen 2018.....	4
2.1.2 Antagningen 2019 – prognos.....	4
2.2 Ekonomi.....	5
2.2.1 Bokslut 2018.....	5
2.2.2 Budget 2019.....	5
3 Förutsättningar 2020 och framåt.....	6
3.1 Elevutvecklingen i länet.....	6
3.1.1 Elevprognos för Jämtlands Gymnasium 2019–2024.....	7
3.1.2 Elevprognos för Gymnasiesärskolan 2019–2024.....	7
3.2 Ekonomiska effekter av elevförändringen i gymnasieskolan.....	8
3.2.1 Medlemskommunernas gymnasiekostnader 2020 – prognos.....	8
3.2.2 JGY:s intäktsförändringar 2020.....	9
3.3 Lokaler och investeringar 2020.....	9
3.4 Personal.....	10
3.5 Ökade kostnader till följd av statliga reformer.....	11

1 Sammanfattning

Förbundet har de senaste åren haft fokus på det systematiska kvalitetsarbetet för att förbättra elevernas resultat. Förutom andelen ungdomar som lämnade ungdomsskolan med gymnasieexamen – som minskade efter en kraftig uppgång året innan – märks förbättringar inom flera områden.

Förbundets elevantal har ökat under flera år till följd av inflödet av nyanlända, samt att fler har valt den kommunala gymnasieskolan framför fristående skolor. Aktuella prognoser indikerar ett trendbrott, förbundet kommer att få en mindre elevökning än tidigare beräknat. Antalet nyanlända på introduktionsprogrammen väntas minska kraftigt, samtidigt som antalet elever på nationella program ökar.

Gymnasiesärskolan bedöms ha fortsatt relativt få elever historiskt sett. Flera faktorer talar för att den kommunala vuxenutbildningen kommer att öka i elevantal. För den kommunala vuxenutbildningen gäller att varje medlemskommun som uppdrar till förbundet att ansvara för vuxenutbildning finansierar självkostnaden för respektive uppdrag.

Förbundet beräknas göra ett underskott på 5,2 mkr för 2018. 2019 års budget är synnerligen stram. Tidigare särskilda satsningar för att öka måluppfyllelsen är kraftigt reducerade. Förbundet behöver även göra en översyn av utbildningsutbudet för att optimera gruppstorlekarna.

Kommunernas gymnasiekostnader ökar strukturellt till följd av elevantalet, men också på grund av att de statliga bidragen för asylsökande elever successivt upphör. För 2020 beräknas medlemskommunernas gymnasiekostnader öka med cirka 7,7 mkr i förhållande till budgeterad kostnad för 2019, exklusive kostnadsuppräknningar.

Inströmningen av nyanlända har avstannat, men de senaste årens migration kommer att påverka förbundets verksamhet under många år framåt. Fler elever med begränsade kunskaper i svenska leder till att stödbehoven, och därmed programkostnaderna, ökar.

Ökande pensionskostnader till följd av statliga reformer slår extra hårt mot förbundets ekonomi, eftersom många anställda kommer över brytpunkten för förmånsbestämd ålderspension. Fram till 2025 beräknas 18 procent av förbundets lärare gå i pension, vilket kommer att bli en betydande utmaning både verksamhetsmässigt och ekonomiskt.

Förbundets lokaler har genomgått en omfattande upprustning och sammantaget har skollokaler en god nationell standard. Det väntas inga nationella reformer som kommer att påverka förbundets ekonomi mer än marginellt under de närmaste två åren.

För att ge förbundet förutsättningar att klara kvaliteten i verksamheten bör medlemskommunerna överväga extra uppskrivningar av förbundets elevplatspriser under de närmaste åren.

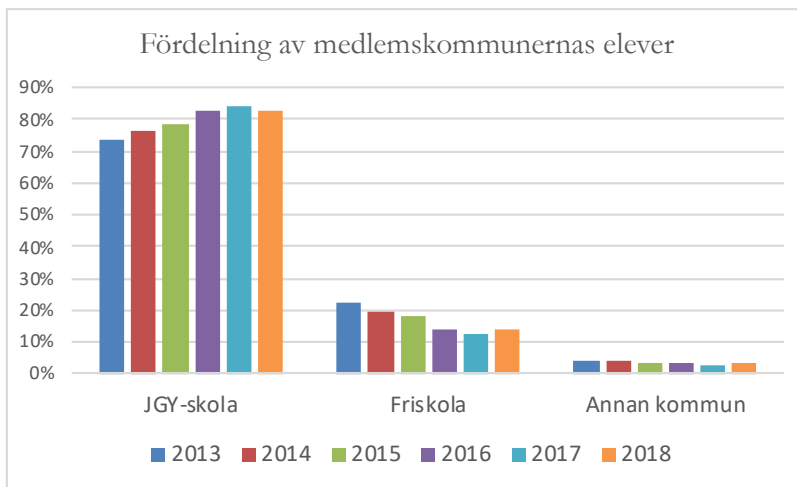
2 Nuläge

2.1 Elevantal

2.1.1 Antagningen 2018

Efter flera års ökning, med en topp på 85 procent 2017, har andelen elever i gymnasieålder som går i förbundets skolor nu minskat något. Minskningen gäller även i absoluta tal.

Diagrammet nedan visar andelen elever hos olika huvudmän:

Det totala antalet elever i förbundets skolor hösten 2018 var 3 467, att jämföra med prognosen 3 612 i budgeten för 2018. Minskningen kan spåras till flera orsaker: fler elever sökte friskolor till årskurs 1, avhoppet till årskurs 2 var större än beräknat, samt att minskningen av asylsökande elever gick fortare än beräknat. Tappet till fristående skolor består i huvudsak av att en grupp elever har sökt en lokal variant av fotbollsutbildning på en av de privatägda skolorna i Östersund.

Intresset för yrkesprogram är fortsatt högt inom förbundet. Hösten 2018 var fördelningen 56 procent för högskoleförberedande program och 44 procent för yrkesprogram, bland de antagna till årskurs 1. Fördelningen i riket 2018 var 67 procent mot 33 procent.

2.1.2 Antagningen 2019 – prognos

Antalet 16-åringar i länet ökar. Uppgången påverkar främst de nationella programmen som beräknas öka med cirka 90 elever sett till samtliga årskurser i förbundet. Tillströmningen av nya elever till Språkintrödningsprogrammet beräknas avta kraftigt och många elever på Språkintrödningsprogrammet faller för åldersstreck. Totalt sett beräknas introduktionsprogrammet minska med cirka 130 elever. Sammantaget räknar förbundet med att ha cirka 40 elever färre hösten 2019 jämfört med hösten 2018.

2.2 Ekonomi

2.2.1 Bokslut 2018

Ekonomiskt sett blev 2018 instabilt och resultatet visar ett underskott på 5,2 mkr. Det negativa resultatet är kopplat till tre huvudsakliga faktorer: osäkerheten i migrationspolitiken, kommunernas försämrade ekonomiska läge, samt ökande pensionskostnader till följd av statliga reformer.

För det första fick förbundet väsentligt färre elever än beräknat, främst på Språkintröduktion. Minskning av intäkterna uppgick till drygt 10 mkr för andra halvan av verksamhetsåret. Förändringarna uppstod i ett skede när tjänsteplanering av pedagogisk personal var genomförd inför läsåret, vilket medförde att kostymen vad gäller lönekostnader blev för stor under andra halvåret. Anpassning av personal påbörjades under hösten men får inte fullt genomslag förän under våren 2019.

För det andra klarade inte förbundet effektiviseringskravet på 1,0 procent. Förbundets största kostnadspost ligger i löner och förbundets lönekostnadsutveckling behöver ligga i paritet med sektorn som helhet för att kunna behålla och rekrytera personal. 1,0 procent i minskad kompensation för löner motsvarar ungefär 5 mkr för Jämtlands Gymnasieförbund.

För det tredje ökade pensionskostnaden betydligt än tidigare prognoser från KPA. Bakgrunden är att skolhuvudmännen inte kompenseras för de statliga lönesatsningar på lärare som gjorts av de två föregående regeringarna. Fler anställda har fått rätt till förmånsbestämd ålderspension. Utbildningsförbund drabbas särskilt hårt då en övervägande del av de anställda tillhör lärarkategorin där lönerna ökat utifrån reformerna.

Vidare påverkar nya inflationsantaganden från SCB och förändringen av inkomstbasbelopp. Pensionsprognoser är svåra att göra eftersom det är en eftersläpning på två år, exempelvis slår utfallet av 2016 inte igenom förrän under 2018. Pensionskostnaden består av två delar, dels den långsiktiga avsättningen till pensionsskulden, dels pensionskostnad under året. I båda ingår dessutom 24,26 procent löneskatt. Samtliga belopp grundar sig på prognoser från KPA Pension.

2.2.2 Budget 2019

Förbundet har även 2019 ett effektiviseringskrav på 1,0 procent, samtidigt som pensionskostnaden beräknas öka ytterligare. Det innebär att 2019 års budget är synnerligen stram. De särskilda satsningar som direktionen kunnat anvisa under tidigare år för att stärka måluppfyllelsen har reducerats kraftigt. Många program har fått sänkta elevplatspriser och områdescheferna har sedan flera månader tillbaka börjat arbeta med att sänka kostnaderna.

På introduktionsprogrammen och inom stödorganisationen har personalreducerande åtgärder redan genomförts. Mer behövs inför hösten 2019. Direktionen ska under mars månad ta ställning till om utbudet inom gymnasieskolan behöver reduceras för att kunna optimera programmets gruppstorlekar.

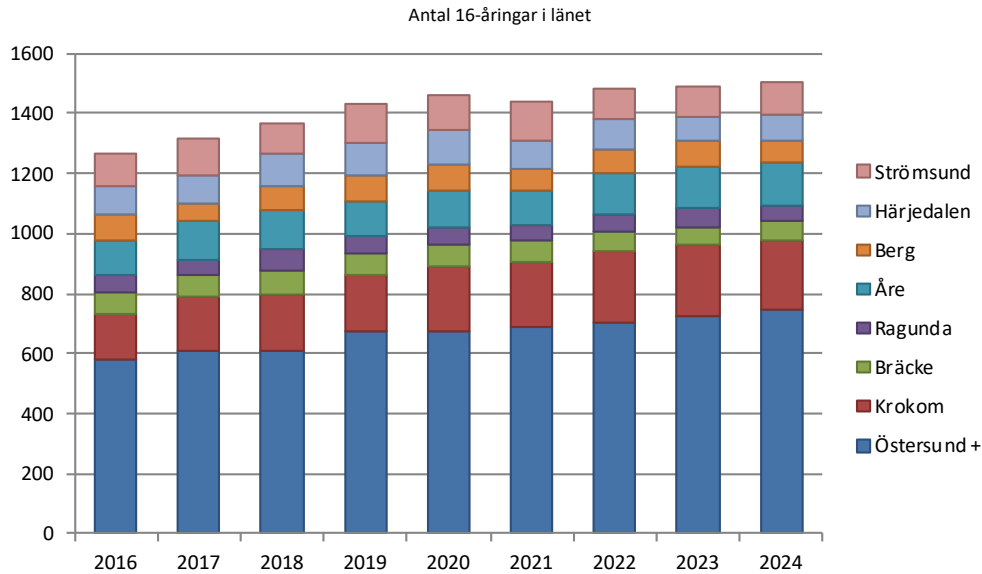
Pensionskostnaden för 2019 bedöms öka med 6,5 mkr.

En fortsatt stor osäkerhetsfaktor är storleken på statliga bidrag från Migrationsverket, så kallat återsök. Beräknat bidrag kan därför komma att justeras.

3 Förutsättningar 2020 och framåt

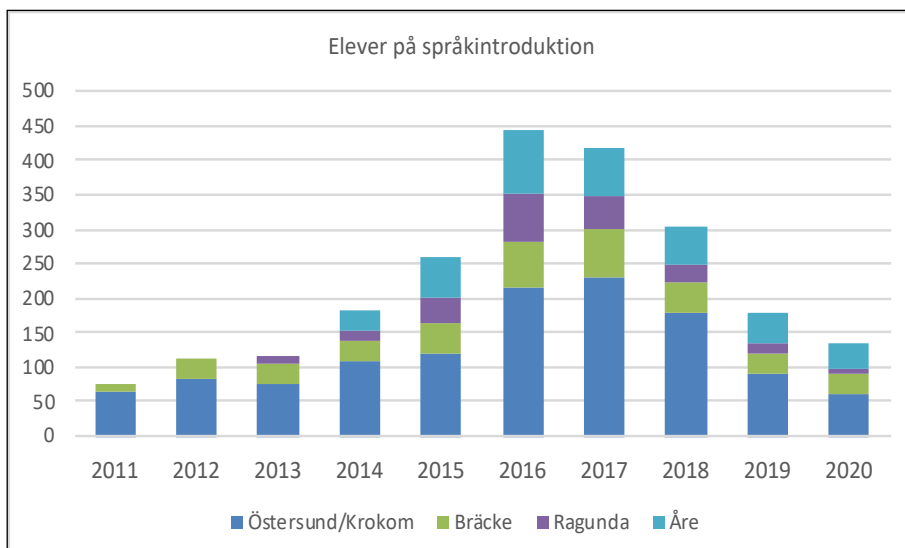
3.1 Elevutvecklingen i länet

Sedan några år sker en stadig uppgång i antalet 16-åringar i länet. De närmaste åren ligger den på tre till fyra procent per år.

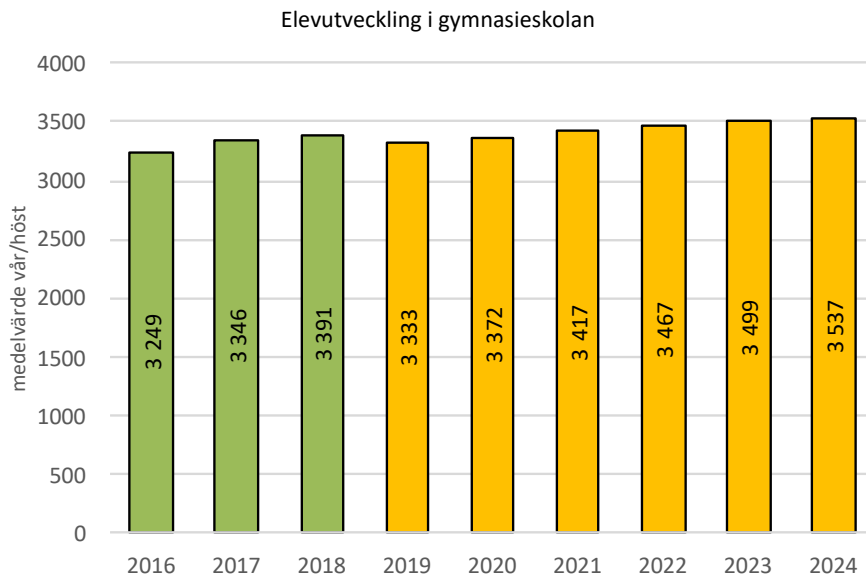
Källa: Regionens sammanställning 2017-12-31.

Diagrammet ovan gäller dock endast folkbokförda elever. Utöver dessa har vi haft en ganska stor andel asylsökande elever. Denna del beräknas på två till tre års sikt minska till samma nivå som innan den stora flyktingkrisen. Detta elevtapp är större än ökningen bland folkbokförda, och påverkar främst introduktionsprogrammen.

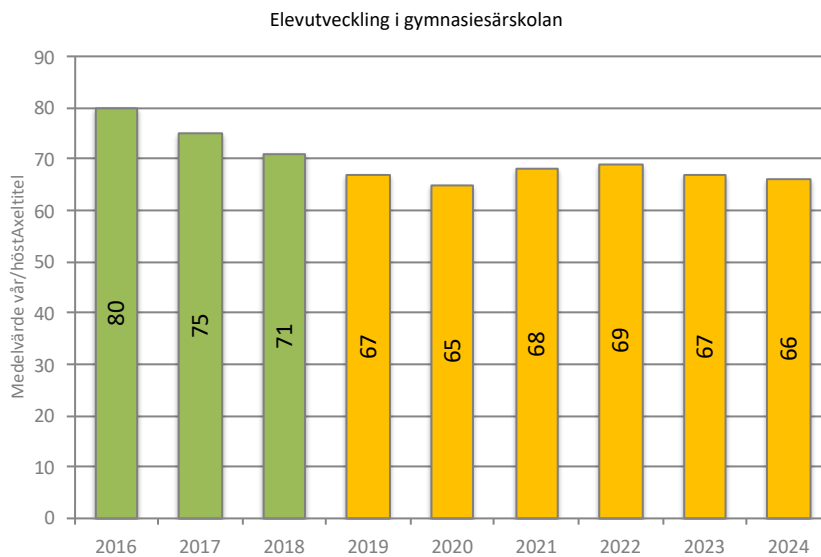
3.1.1 Elevprognos för Jämtlands Gymnasium 2019–2024

Prognosen för de kommande åren bygger på den demografiska ökningen av elever i gymnasieålder, på ett antagande om en något minskad marknadsandel, och ett antagande att antalet nyanlända återgår till den nivå vi hade före de stora flyktingströmmarna 2015–2016. Under perioden 2018–2024 beräknas antalet elever i förbundets skolor öka med cirka 150 elever.

3.1.2 Elevprognos för Gymnasiesärskolan 2019–2024

Antalet elever inom gymnasiesärskolan bedöms ligga en nivå på totalt cirka 65–70 elever under flera år framöver.

3.2 Ekonomiska effekter av elevförändringen i gymnasieskolan

3.2.1 Medlemskommunernas gymnasiekostnader 2020 – prognos

Sammanställningen nedan visar att medlemskommunernas gymnasiekostnader, exklusive uppräkningskostnader för personal och övriga kostnader, prognostiseras uppgå till 418,6 mkr för 2020.

Gymnasiekostnaderna, inklusive inackorderingsbidrag, skolskjutsar, tilläggsbelopp och antagningskostnader beräknas öka med ca 7,7 mkr i förhållande till budgeterad kostnad för 2019.

Kostnaden för elever i egna skolor ökar med 2,2 mkr och för elever i friskolor och andra kommuner med 1,4 mkr. Förbundet fortsätter att tappa något vad gäller elevandelar till fristående skolor.

Bidrag från Migrationsverket för asylsökande elever är svårt att beräkna. En jämförelse mellan planerat elevantal för Introduktionsprogrammet i budget 2019 och i planering för 2020 visar att elevantalet minskar med närmare 35 procent. Beräknat bidrag har därför upptagits till 65 procent av motsvarande belopp för budget 2019 vilket innebär en minskning med 4,1 mkr.

Kostnaderna för inackorderingsbidrag, skolskjutsar med mera beräknas ligga på 12,8 mkr, vilket i princip är samma nivå som de senaste åren.

Preliminär gymnasiekostnad, exklusive kostnadsuppräkningskostnader, för förbundets medlemskommuner 2020

	Bräcke	Krokomsund	Ragunda	Åre	Östersund	Totalt
Elever i egna skolor, gymn	21 841	53 851	16 276	43 461	185 281	320 710
Idrott ej betalande kommuner				1 800	2 200	4 000
Återsök Migrationsverket	- 975	- 715	- 325	- 910	- 4 745	- 7 670
Elever i egna skolor, SÄR	318	3 936	406	1 588	12 056	18 304
Elever i friskolor, gymn	4 541	12 737	1 959	5 626	34 231	59 094
Elever i andra kommuner, gymn	1 163	2 342	1 700	1 792	4 365	11 362
Elever i andra kommuner. SÄR						-
Sa elevplatskostnad	26 888	72 151	20 016	53 357	233 388	405 800
Inackorderingsbidrag	800	800	800	1 400	1 000	4 800
Skolskjuts, gymn	100			30	300	430
Skolskjuts, SÄR	800	900	200	400	1 000	3 300
Tilläggsbelopp	400	1 300	200	500	1 400	3 800
Antagningskostnader	40	80	30	60	240	450
Sa övriga kostnader	2 140	3 080	1 230	2 390	3 940	12 780
Summa kostnader	29 028	75 231	21 246	55 747	237 328	418 580

Utfall för medlemskommunernas gymnasiekostnad 2016, 2017 och 2018 samt budgeterad kostnad för 2019

	Budget 2019	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Elever i egna skolor, gymn	318 352	324 418	296 505	244 218
NIU ej betalande kommuner	4 000	4 397	3 022	
Återsök Migrationsverket	- 11 800	- 15 277	- 21 444	
Elever i egna skolor, SÄR	18 489	18 661	17 307	18 525
Elever i friskolor, gymn	57 893	55 236	48 333	51 653
Elever i andra kommuner, gymn	11 156	12 194	10 875	10 861
Elever i andra kommuner. SÄR				305
Sa elevplatskostnad	398 090	399 629	354 598	325 562
Inackorderingsbidrag	5 600	5 210	4 398	4 600
Skolskjuts, gymn	335	389	233	50
Skolskjuts, SÄR	3 240	3 199	2 664	3 263
Tilläggsbelopp	3 200	3 686	3 648	3 300
Antagningskostnader	400	416	353	371
Sa övriga kostnader	12 775	12 900	11 296	11 584
Summa kostnader	410 865	412 529	365 894	337 146

3.2.2 JGY:s intäktsförändringar 2020

JGY:s intäkter från medlemskommunerna, exklusive uppräkningsbidrag, beräknas öka med 7,7 mkr under 2020. Hela ökningen påverkar förbundets slutliga resultat.

Samtidigt förväntas en mindre intäktsökning på 0,6 mkr från externa kommuner som skickar sina elever till JGY:s skolor. Sammantaget innebär det att förbundets samlade elevintäkter till gymnasieskolan, exklusive uppräkningsbidrag år 2020, kan bli 8,3 mkr högre än de som budgeterats för 2019.

Intäkter från vuxen- och uppdragsutbildning beräknas öka något till cirka 40 mkr. Många elever på Språkinträdning passerar åldersstreck för ungdomsskolan och har då rätt till vuxenutbildning.

Antaganden ovan förutsätter att elevprognoserna infrias och att elevplatspriserna uppräknas i linje med kostnadsutvecklingen.

3.3 Lokaler och investeringar 2020

Förbundet har totalt sett lokaler i god nationell standard. I Bispgården har skolan nyligen renoverats och byggts ut.

I Östersund är både Wargentin och Fyrvalla upprustade och anpassade till samtida behov sedan några år tillbaka. Under hösten 2019 lämnas tillfälliga lokaler i "gamla högskolan" och en nyrenoverad fastighet på campusområdet tas i bruk dit Samhällsvetenskapsprogrammet och Vård- och Omsorgsprogrammet ska flyttas. Flytten innebär en hyresökning på 2,2 mkr från 2020 för de ytterligare drygt 1 800 kvm som förhyrs.

I Åre hyr kommunen in sin SFI-verksamhet i skolans lokaler fram till och med halvårsskiftet 2019. Förbundet för en dialog med Åre kommun om förändringar och renovering av gymnasieskolans lokaler under 2019, vilket skulle innebära ökade lokalkostnader i två steg från andra halvåret 2019.

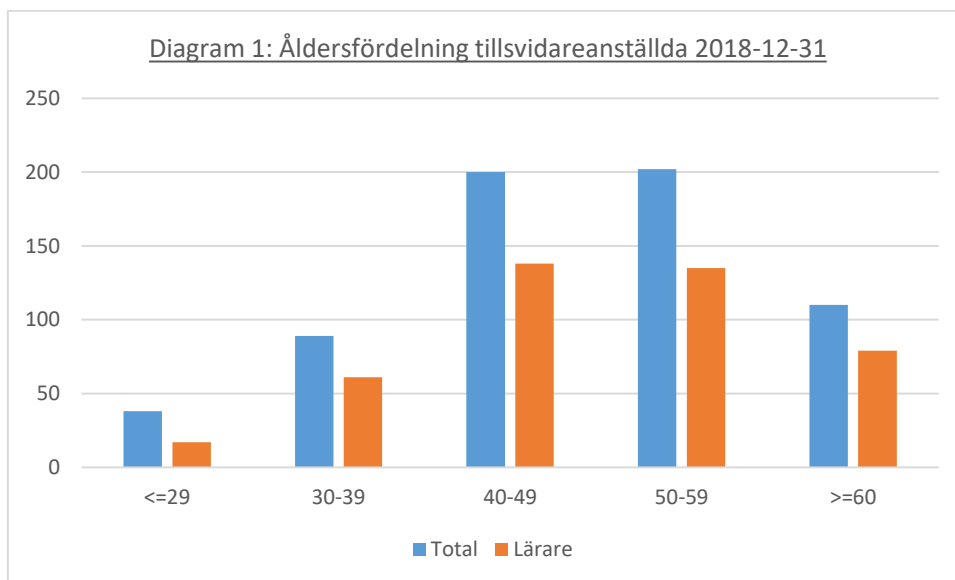
I Bräcke och på Torsta är lokalsituationen stabil. På Wången är delar av skolan nyligen ombyggd.

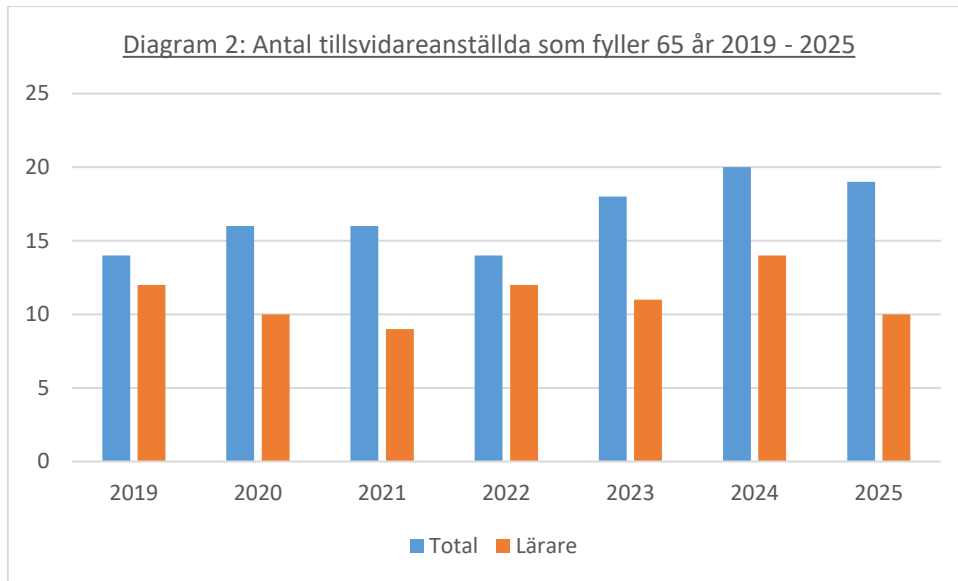
Förbundets investeringsnivå för 2019 är budgeterad till 13,0 mkr, vilket är en minskning från 2018 med 0,5 mkr. För 2020 beräknas investeringsnivån kunna ligga i paritet med 2019 års nivå. Förbundets största investeringspost är fortsatt datorer till elever och personal.

3.4 Personal

Under åren 2019–2025 fyller 117 tillsvidareanställda medarbetare 65 år, av dessa är 78 lärare (se diagram 2 nedan). Det motsvarar 18 procent av förbundets tillsvidareanställda lärare. Den borte gränsen för pensionsavgång är 67 år. För närvarande har förbundet 15 tillsvidareanställda medarbetare som fyllt 65 år, varav 9 är lärare.

Enligt elevprognosen kommer antalet elever i förbundets skolor att öka något fram till 2024. Det i kombination med de kommande pensionsavgångarna gör att förbundet förmodligen står inför en arbetskraftsbrist både vad gäller yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen inom några år. För att minimera risken behöver förbundet fortsätta arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare, både vad gäller arbetsmiljö, lönenivåer och andra förmåner.

3.5 Ökade kostnader till följd av statliga reformer

Förändringar i gymnasieskolans uppdrag/struktur

Reformförslagen kring grundläggande behörighet till högskola på yrkesprogram och återinförandet "Estetiskt uttryck", som regeringen lade fram 2018, röstades ned av riksdagen. Kvar blev skarpare skrivningar runt elevers rätt till stöd och mentorskap, vilket endast bedöms ge marginella kostnadsökningar de kommande åren. Troligen dröjer det minst ett par år innan den nya regeringen kan komma att lägga fram förslag som kan påverka de ekonomiska förutsättningarna.

Förändringar till följd av statliga lönesatsningar

De reformer som staten har infört för att stärka läraryrkets attraktionskraft – Karriärtjänster (förstelärare) och Lärarlönelyftet – ökar förbundets pensionskostnader. Statsbidragen kompenserar inte för den särskilda förmånpension som inträder vid en lönenivå som många av förbundets lärare uppnår till följd av reformerna.